

Profitovanie zo zvýšenia záujmu o biopalivo

Štátom ponúkané globálne stimulovanie investícií do biopalív vytvorilo priaznivé podmienky pre ktorúkoľvek krajinu, schopnú produkovať lacné poľnohospodárske suroviny vo veľkých množstvách.

Teoreticky sa tento trend perfektne hodí pre krajiny strednej a východnej Európy, najmä Bulharsko, Maďarsko, Rumunsko, Ukrajinu a západné Rusko s ich obrovskou plochou nevyužitej ornej pôdy a nízkymi pracovnými nákladmi.

Analytici predpokladajú, že v Maďarsku bude v priebehu niekoľkých rokov až 25% súčasnej produkcie kukurice určené na produkciu palív. Veľké šance má aj Poľsko, ktoré má dlhodobú tradíciu v pestovaní repky olejky. Súčasnú rozhodnutie EÚ rozšíriť po prvýkrát podporu „carbon credit“ v sume 45 € na hektár pre všetkých 27 členských štátov bude proces nepochybne ešte viac stimulovať.

Z dlhodobého hľadiska sa môžu najväčšími producentmi surovín pre biopalivá stať Rusko a Ukrajina. Ukrajina už zaznamenala významné súkromné investície a Rusko teraz začína plánovať produkciu jeho prvého domáceho biopaliva na niekoľko rokov dopredu.

Zdroj: AgraFood East Europe č. 293, (február 2007) str. 1.

FAO predpokladá, že zisky na vidieku budú pochádzať z využívania biopalív

Podľa Organizácie Spojených národov pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO) by bioenergia mohla stimulovať „renesanciu poľnohospodárstva“, ktorá by mohla zmeniť ekonomický osud vidieckych oblastí.

Na konferencii konanej 23. apríla v Ríme, J. Schmidhuber, senior ekonóm FAO, povedal, že bioenergia by mohla ponúknuť významný stimul pre rozvoj vidieka a to najmä v rozvojových krajinách.

„Hoci niektoré skupiny prejavujú opodstatnené znepokojenie, že bioenergia by mohla ohrozovať potravinovú bezpečnosť a spôsobiť poškodenie životného prostredia, ale môže byť tiež významným nástrojom pre zvýšenie blahobytu vidieckeho obyvateľstva“, povedal.

Niektoré názory sú už polarizované. Významný britský akademik uviedol, že biopalivá sú nevyhnutné a hospodárenie by sa malo zintenzívniť.

Bioudržateľnosť

Podľa expertov FAO by bioenergia mohla byť lepšie využívaná prostredníctvom systému „krajinných mozaík“, pričom by sa bioplodiny pestovali súčasne s plodinami na potravinárske účely a inou vegetáciou.

Okrem toho by „oblasti zamerané na produkciu plodín určených na výrobu biopalív mohli v rámci týchto mozaík poskytnúť ďalší hodnotný úžitok ako vetrolamy, obnova narušených oblastí a prirodzené prostredie pre pôvodné rastliny a živočíchy“. Vzhľadom na obavy, že bioenergia by mohla vážne narušiť produkciu potravín, požadujú experti „medzinárodnú zodpovednosť“ ohľadom potravinovej bezpečnosti.

Národné vlády by mali „vedieť, kde sa nachádza populácia nedostatočne zabezpečená potravinami a ako musia zlepšiť jej živobytie“, konštatovali. „Cieľom je bioenergia, ktorá je environmentálne udržateľná a sociálne spravodlivá“.

Obavy z monokultúr

Avšak asistent generálneho riaditeľa FAO, Alexander Müller, tlmočil obavy z očakávaného nárastu monokultúr pestovaných na výrobu biopalív v niektorých regiónoch, čo by mohlo viesť k narušeniu biodiverzity.

Müller žiadal zmenu poľnohospodárskej politiky, inštitúcií a metód, s cieľom zabrániť degradácii ekosystémov. „Poľnohospodárstvo musí byť stredobodom pozornosti, ak chceme chrániť ekologickú rovnováhu, od ktorej bude závislá súčasná a budúca generácia“.

Potreba účasti

„Mnohé z diskusií ohľadom biodiverzity, klimatických zmien a bioenergie sa v súčasnosti uskutočňujú bez efektívnej účasti poľnohospodárstva a ministerstiev. To sa musí zmeniť“, dodal.

Očakáva sa, že Medzinárodná platforma pre bioenergiu Organizácie Spojených národov pre výživu a poľnohospodárstvo poskytne usmernenia pre vlády a potenciálnych investorov pre stratégie v oblasti bioenergie.

V mnohých členských štátoch EÚ je agrárna lobby už oduševnená pre plodiny na výrobu biopalív a verí, že tieto by mohli priniesť pracovné príležitosti a peniaze pre vidiecku ekonomiku. Environmentálne skupiny však vyzvali k opatrnosti vzhľadom na obavy z biologických škôd.

Zdroj: Rural Europe, máj 2007, č. 50, s. 1.

Biopalivá udávajú tón pre novú sezónu

Poľnohospodárski odborníci v strednej a východnej Európe sa v tomto období sústreďujú na prvé predpoklady úrody v roku 2007 a základné črty trhu v roku 2007/08.

V tomto roku sú zásadné predpoklady pre rastlinnú výrobu neobyčajne pozitívne. Minuloročné sucho v Európe a Austrálii ďalej zredukovalo zásoby zrnovín a olejnín, zatiaľ čo celosvetové snahy investovať do biopalív oživilo dopyt a prispeli k výrazne vyšším cenám.

Tento nový trend trhu potvrdzujú údaje o výseve v krajinách strednej a východnej Európy, z ktorých vyplýva, že sa zvýšila najmä výmera kukurice a olejnín. To je v určitom rozsahu na úkor cukrovej repy, ktorej výmery sú v mnohých členských štátoch nižšie, pretože spracovatelia zatvorili prevádzky z dôvodu dohody o reforme z roku 2005.

Obrovský trh, ktorý bol vytvorený novou perspektívou Európy ako hlavného producenta bionafty, je mimoriadne evidentný. Ukrajina v tomto roku očakáva úrodu repky olejky 650 000 t, čo je 10-krát viac ako v roku 2003; Poľsko medziročne zvýšilo výmeru repky o 17%, Česká republika o 14% a podobne aj Maďarsko.

V súčasnom období sa v oblasti biopalív pripravuje minimálne 100 rozvojových projektov, pričom mnohé z nich boli kvôli základnej legislatíve vo väčšine krajín zastavené.

Nárast výmery však nie je vždy zárukou zvýšenia zásob a posledné slovo bude mať ako vždy počasie.

Zdroj: AgraFood East Europe, č. 296, máj 2007, s. 1.

Ministri žiadajú voľný obchod s biopalivami

Švédsky minister obchodu, Sten Tolgfors, tvrdí, že Európska únia sa musí prestať znepokojovať kvôli podpore svojich farmárov a musí začať pomáhať vytvárať svetový trh s biopalivami. Na fóre Organizácie pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj v Paríži povedal, že svet musí spolupracovať, aby otvoril trhy s biopalivami a umožnil im, aby boli ľahko predávané z jednej krajiny do druhej. Medzinárodná energetická agentúra by sa mala zamerať na analýzy na tému liberalizácie obchodu s biopalivami.

Tolgfors žiada, aby boli zrušené alebo aspoň znížené clá na etanol, ktoré sú v súčasnej dobe od 40% do 100%. Tak by mal etanol šancu stať sa konkurencieschopným voči fosílnym palivám, na ktoré je clo významne nižšie.

Začiatkom tohto roku EÚ schválila, že biopalivá by mali do roku 2020 tvoriť minimálne 10% zo všetkých európskych dopravných palív.

Komisárka Boelová priznala, že na splnenie tohto cieľa by pri súčasnej poľnohospodárskej a obchodnej politike bolo do roku 2020 treba doviesť 10% až 30% biopalív.

Európski farmári sú v súčasnom období podporovaní pri pestovaní plodín určených na produkciu biopalív a to prostredníctvom energetickej prémie 45 €/ha, ale najmenej pätina zo všetkej poľnohospodárskej pôdy EÚ by mala byť určená pre biopalivá, aby sa cieľ 10% zabezpečil výhradne pomocou domácej produkcie.

Zdroj: Agra Europe, č. 2259, (18. máj 2007), EP/7

Priemysel biopalív stimuluje dopyt po obilninách

Podľa predbežných predpokladov Organizácie Spojených národov pre výživu a poľnohospodárstvo dosiahne v roku 2007 svetová produkcia obilnín rekordných 2 095 miliónov ton, čo je medziročne viac o 4,8%.

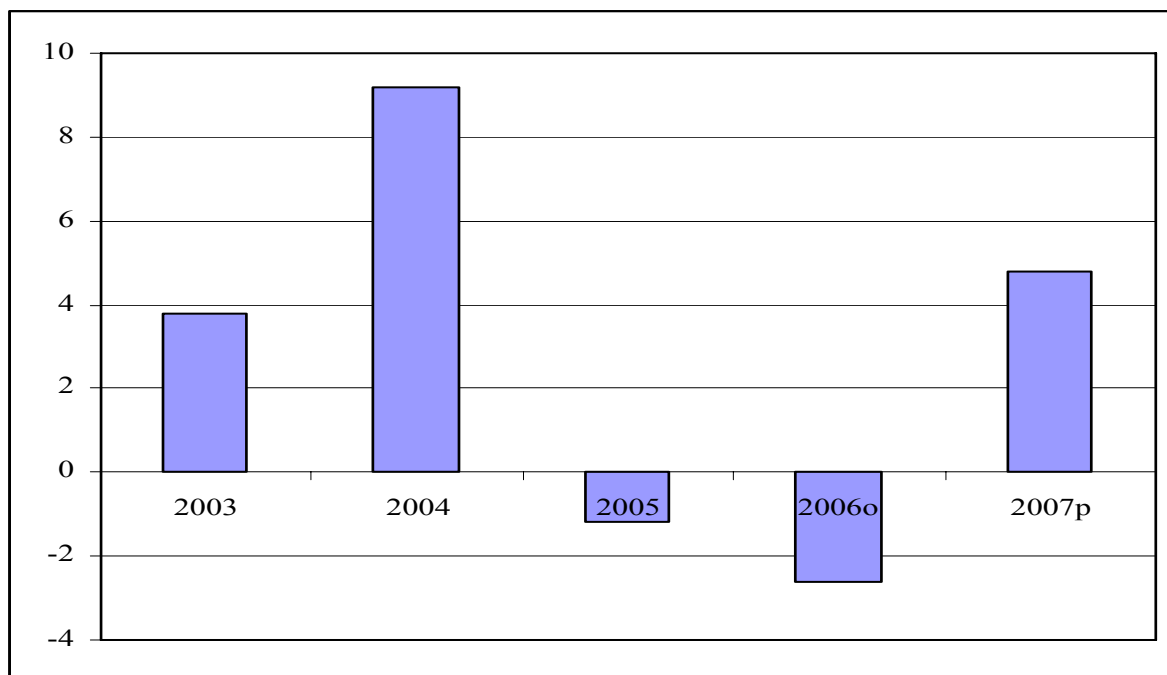
Avšak so zásobami na 20-ročnom minime budú celkové zásoby sotva adekvátne na uspokojenie zvýšeného dopytu, ktorý bol podporený odvetvím biopalív a ceny v nasledujúcej sezóne pravdepodobne zostanú vysoké. Svetové využitie obilnín (krmne obilie plus pšenica a ryža) sa medziročne zvýši o 1,3% na 2 097 miliónov ton.

FAO predpokladá, že produkcia krmného obilia v roku 2007 dosiahne 1 015 miliónov ton, čo predstavuje medziročné zvýšenie o 7,1%, hlavne v dôsledku zvýšenia produkcie kukurice.

Priemyselné využitie krmného obilia sa v roku 2007/08 podľa FAO zvýši asi o 9%, čo je reakcia na rýchly rast dopytu po produkciu etanolu z kukurice.

Približne 5% zvýšenie svetovej produkcie obilnín v roku 2007 predstavuje silnú reakciu po dvoch za sebou nasledujúcich rokoch poklesu (pozri graf).

Medziročná zmena svetovej produkcie obilnín v rokoch 2003 až 2007

Pozn. : o – odhad, p - predpoklad

Zdroj : FAO

Zdroj: Agra Europe, č. 2259, (18. máj 2007), M/1

Produkcia biopalív v EÚ vzrástla o 71%

Produkcia bioetanolu v EÚ vzrástla v minulom roku o 71%, ale ešte stále veľmi zaostáva za USA, povedal generálny tajomník Európskej asociácie pre bioetanolové palivá Robert Vierhout. Produkcia etanolu v EÚ sa v roku 2006 zvýšila na 1,56 miliardy litrov. „To vyzerá imponujúce, ale Američania teraz každý mesiac produkujú viac ako sme my vyprodukovali v roku 2006.“

EÚ zatiaľ zaostáva kvôli nedostatočnej harmonizácii. V súčasnom období sa však v Bruseli uskutočnili rokovania o štandarde E5 (5% bioetanol), ktorý bude pravdepodobne implementovaný v budúcom roku, povedal Vierhout.

Dvaja najväčší producenti bioetanolu sú USA a Brazília. Produkcia bionafty sa z 3,1 milióna ton v roku 2005 zvýšila na 4,5 milióna ton.

Zdroj: Agra Europe, č. 2260, (25. máj 2007), M/4